

بیرونیہ کانٹ

راوهه‌ستا له (استه‌55): زرار سلیمان، حوسین، هاشم ناکریهی، ته‌ها بامه‌رنی، فاخر حمه‌مد ناغا، حمه‌دنه‌مین غه‌فور
لهم ویته‌هیده 1964 له رانیه گیراوه

کردم، له زور رووهه و شیار
بومهوه، له ماوهه ئم دوو سالهدا
له زور شت كه بۆ ژیانی داهاتووم
سوود به خش بیون تیگەیشت. به
درێژایی ئه و دوو سالهی بهندیخانه
تهنیا خۆم بە بیکەس دیت، کەس
رووی تى نه کردم و تەنیا عزەتی
برام که له رواندز دەیخویتید دوو
جار پارهی بۆ ناردم. جاریک 1
دینارو جاریکی تریش 750 فلس،
ئەویشی لە مەسرەفی خۆی
دەیگراییه و بۆ منى دەناراد،
سەردانیش تەنیا مەحمود شیعە
جاریک هات لام، وام زانی دونیای
داوەمەتی، ئۇنهنە شاد بیووم، ئەو
سەردانەم تاکو مردن لە بیادە. زۆرم
نەمابوو دەربچم له بەندیخانه ئەو
کاتە بە حا به گ قائمقام بیوو، هاتە

گوفاره‌شی بُو من بهجهیشت
بهريوه‌بر گوتی: "نازانی ئه
ژماره‌یه قەدەغەیه، ئوهی لىپ
بىگىرىت بەتۈندى سزا دەدرىت؟
گوتم: "نەخىر نەم زانىوھ لە كۆي
بزانم! كەس باسى نەكىدووھ كە
قەدەغەيە، ئوه يېستا لەئۇيەتى
دەبىستم كەوا" بەريوه‌بر بـ
كامىلىي جەلادى گوت: "بىرۇ بىبىه دـ
دارى لى بىدە با جارىيە تر كارى
نەكەت" ئەويش مەنى بىردى شوپتـ
تايىھت، پىيەكانى بە قايش بەستـ
و 10 دارى لەبەرى پېدام، كاتـ
ويستم هەلبىستم و بىرۇم نەم توانى
چونكە پىيم گۇد بىبوون، دەستم بـ
جىنۇدان كرد، ئوهى هاتە سـه
دەمم نەم گىرايەوە، رەئىس عورۇھـ
ھىلال لەوى بىو پاپاۋىكى باش بىو
ھەلەلەنەن بەزىزىتىن بـ

لَوْ بِهِنْدِيَخَانَهُ كَوْهِرِيَهَادَا كَهْسِيَ
خَرْمَ بِيكِهِسْ تَرْمَ نَهَدَدِيَ، تَهَاوَوْ
ئَالْأَزْوَ شَيْوَاوْ بَوُومْ، چُونَكَهْ هَرْ مَنْ
بَوُومْ كَهْسْ نَهَدَهَاتَهَ لَامْ، پَهْرُوشِيمْ
لَهُوَ نَهَبُوْ كَهْسْ نَهَدَهَاتَهَ لَامْ،
بَهْلَكُوْ پَهْرُوشِيمْ ئَهُوْ بَوْ بَلْيَنْ ئَهُوْ
گَهْنَجَهْ كَهْسِيَ نَيْهَ بَزِيَهْ نَايَهَنَهَ لَايْ
چَهَندَ مَانَگَ بَهْسَهْ نَوْوَسِينَيَ
نَامَهَهَ تَيْيَهَرِبُوْ، هِيجَ دَهْنَگَيَ نَهَبُوْ،
پَيَاوَهَكَهْشَ لَهَوَيَ گَواسْتَرَاهَهَوَهَ
مَنِيشَ لَبِيَ بَيْوَمِيدَ بَوُومَ، كَهْجَيَ
رَوْزِيَكَ بَزَ لَايْ بَهْرِيَوَهَهَرَ بَانَگَ
كَراَمَ، لِيمِيرَسِيَ: "تَوْ بَوْ سَوَوكَ
كَرْدَنَى حُوكَمَهَكَاتَ نَامَهَتَ نَارَدَوَهَ بَزَ
مَهَلِيَكَ؟ مَنِيشَ گَوَتمَ: "بَهَلَى مَنْ
نَامَهَهَ دَاوَاكَارِيمَ دَاوَهَ بَهْ مَهَلِيَكَ زَوَرَ
لَهْمَيْزَهَ تَاكَوْ نَيْسَتَا بَيَ وَلَامَهَهَ". مدِيرَ
گَوَتَهَ: "باَشَهَ چَهَندَ حُوكَمَ كَراَوَتَهَ؟"

که سوکاره کانیان هه بیو، که لوپیلیان
بز دهینان. ئوهی پیویستیان پى
هه بایه، بهلام من له وەش بى بەش
بۈوم، له دواى چەند رۇزى رەزالەت
خانه دابەشى سەر قاوشەكان
کراين، من لە قاوشى ژمارە (5)

هەفتەنامە رۇزى گەل بە¹
خۆشحالىدە بىرە وەرىيە كانى
بەرىز مام زرار سلىمان بەگ
دەرگەلەيەيى بە زنجىرە بلاو
دە كانەوە.

دانرا، قاوشنی پیچن چهندین دهگانی
دارتاشی و دارشنه‌قفردنی لهناو
دانرا بونون، لهزیر یه‌کنیک له و
دهزگایانه به تانیه شوره‌کم راخت
و له‌سنه‌ری دانیشتمن، سه‌یری
به‌ندیه کامن دهکرد هره‌ریه‌که‌ی
که‌لوپه‌لی خریان هه‌بوبو، روژی
دوایی له کوتایی ژماردن نئیمه‌یان
به‌سهر ئیش دابه‌ش کرد،
هه‌ریه‌که‌ی له شوئینک دانرا این، من
ناوم بؤ ئاشخانه ده‌رجوو، رویشته
شوئینکی کار، کزمه‌لیک خه‌ریکی پاک
کردن‌وهی شیلم بونون، مرؤثیکی
موو زه‌ردی چوار شانه‌ی چکاواي
زنجیریکی ئه‌ستوری له پیدا بوبو،
سه‌بیلا-یه‌کی کورده‌واری به
دهسته‌هه‌بوبو، کاتیک سه‌لامم کرد
ئه و پیاوه زوو گوئی: "مام خه‌نی
دانیشه، چه‌قوقیه‌کی بؤ بیین" دوایی
زانیم ئه و پیاوه ناشیپه‌زی گشتتیه و
ناوى چیپوه و بیست سال حکوم
در اووه، روزری پیتنه‌چوو به‌ندیکی
سروودی لیوه‌ریگرین

-4- بهشی دووهم

دلو سال له بهندیخانهی موسل

رُوزی سیّه م له بهندیخانه! هه و لیر کومه لیک بهندیان بهره موسَل به ریک ردين، ئه و سه ربارزانه! گه ره و بیش لگه! بیوون حه و ت کهس بیوون، ئیوار درهنگ بیو گه یشتینه به رده گه! بهندیخانه! کووره له موسَل، پیش ئه و هی بیمان بهنه ژوری به رگه سه ربارزانان لى و درگر تینه! و هه ریکه که کراس و بیجامه! یه که جاوی دهست کردی بهندیخانه! یار پیداین و سه ریشیان تاشین، ئه و سه بی شویتیکی تایبیت له ناو بهندیخان بردیانن. بیز ئه و انه! یه کم جار دهگه! یشتنه ئه و هی ززر ته نگ و ناخوش بیو، پنی ده گوترا (ره زاله! خانه)، راستیکه! ناوی خری بی خویه! و بیو، بیانی له پهنه شیشه کان سه ییری بهندیه! کان نار ده کرد لە کاتی ریز بیوندا بیه! ژماردن، بیلامانه! و سه ییر بیو له بیه! ئه و هی ده که و ته به رچاومان، ل! دوای ته او! بیوونی ژماردن بهندیه! کان له حوهش بلاو یهان کرد! ههندیکیان بیز لای ئیمه هاتن، له پهنه شیشه کان که و ته قسه من زوپ! به شپر زی! له وی و هستاب بیو، یه کیک له بهندیه! کان پرسی: "ئیوی له کوئی هاتون؟ خله لکی کوئین؟" گوتمن! "له هه و لیر هاتوین، من خله لکی رواندم، ئه و انى تریش خله لکی دهور و بېرن، هی تریش هه يه نایان ناسم" یه کیک گوتمن: "منیش رواندریم! ده بی بتاسنم! من به حه سه نزیپل ناسراوم کاره زوومه بیزانم تو کی؟" گوتمن: "من ده رگه! لېیم کوری سلوفان، بیگم، جه سون! هه، زو،

پرسی: «بُو بهند کراویت؟» گوت
کاکی به مریز سه ریاز بیوم، زستانی
رابردو و له میرگه سرور بیوم، ثاکا
له هیچ نبیو، کومه لیک بهندو
باللردهیان بیو هه ل بهستووم بوختانی
بی سه رو به ریان بیو ساز کردووم
ئوه ماو ھیکه له کرکوک له پیش
دادگهی عورفی چاوده رواني به زهی
نهوان بیوم». حسنهن منی وده
دیت به زهی پیدا هاتم، رویشت
به لام زوری پی نه چوو گه رایه و
قاب قاپه یه کی دارو ده سر ۋە ئیکی
سپی (گۆزىره) بیو سەرەستى بیز
ھینام بە راستى جىگە رەزانەندى
بیو لە بەر ئوهى سەر كۆت و پى
خواس بیوم. بى گومان بەندىھە کار
رۇڙانى بېك گە يشتى

Üggjó

کوردستانیکی لوازو عیراقیکی بههیز، یان کوردستانیکی

سہ ریہ خو و عیراقیکی لاواز؟!

له شورشی شاخدا جگه له زماره‌یه کی که نه بی همه مو حزبه‌کان دروشم و ظامنچ و ستراتیژیان سربره‌خزی کوردستان بمو بی کورد و کوردستان. به و زماره که مهش که تائیستا ش له کوردستاندا هر ماون بروایان به کوردستانیه و خیابونه‌وهی کوردستان نبوه له عیراق. ئه و کاته قسسه‌کانی ئوان له هندی شوین به خیانه‌ت و عرهب په رستی داده‌نرا... فلهک دهوری گزیری له باسی سربره‌خزی یه و ببو به باسی فیدرالیزدم دوای باسی فیدرالی پاربینگاکان دوای عیراقیکی یه ک پارچه و یه کگرتوو... هتد. دیستا ئوهی باسی سربره‌خزی کورد و کوردستان بکات (شه) یه زیانی بپه زهکانی فلان سونه و فیسار شیعه هه یه، که زیانی بپه وانیش ببو زیان دهگه‌هینت به په رله مانتاره کورده کان و موزیکه کان و رنهک هیشاش هیشاش زیان بدان له دهسه‌لاتی ئه (هرینمکه‌یه) خزشمانیش ئینجا سرچم به برژه‌وندی و پرژه‌دهی کومانیا تایبته کانی برا گه‌وره کانمان دهکه‌ونه مه ترسیه‌وه، بیوه که س ناویری باسی سربره‌خزی و نازادی ههتا سه‌ری وجیابونه‌وه بکات، کاتنی پرسیاریش دهکه‌ی (شه) بپچی پرکیشی ناکه‌ن و ناوی کوردستانی سربره‌خز ناهین؟) له‌لادما دهليت هیشتا کاتنی نه‌هاتوه که ش و هه‌وای ئیقیمی و ده‌رکی له‌بارنی یه له‌وه ده‌رسیت برا تورک و عرهبکانمان لی زویرین و به‌یه کباری ویته کوماری (قازی) (الناومان بیبن یاخود کاره‌ساتیکی دیکه‌ی و دهکو سالی حفتا و هشتکانمان به‌سه‌ریتین... دیستا عراق به‌لا ازترین دوختی دهسه‌لاتی حکومیدا تیدیه‌ری ئه‌گه، کورد له‌م کانه‌دا نه‌توانیت واز له‌هندی و وته و وته‌ی ناوخز و مملانی یه حزبی بهینتی و روو له‌عه‌قل نه کاو زمانیکی دبلوماسی راشکای نه‌بین و بینی کویدان به هیچ هه‌رهش و گوره‌شی‌یه کی ده‌رکی و ناوه‌کی خوی نه‌کات به خاوه‌نی هیزیکی سه‌ربازی یه‌گکرتووی دلسوزبی گومان بی له‌وه که دواره‌زی عیراقیکی یه‌گکرتوو نه که هر سه‌ریه‌خزی و مافکانی گه‌لی کورد ناپاربیزیت به‌لکو ئه‌وه‌شی هه‌یه‌تی ده‌بیا لینی ده‌سه‌ندریت‌وه... خویندن‌وه‌هی‌کی به‌په‌له‌ی راوبیچونه عره‌بی‌کانی ناو کومکاری عره‌بی، بیشت گوی خستتی داواکاری یه سه‌ره‌رتای و دستوریه‌کانی ئیستای کورد (بپه نمونه ماده‌ی 140) له‌ناو خودی شیعه‌کانی دهسه‌لاتی به‌غدا، هره‌شه‌کردنی برهی سونته له کورد، بخزیان ئاماژه‌ن له‌سهر ئوهی که به هیچ شیوه‌یه که راخی نین بمه و هه‌ریم و بهو و فیدرالیبو به‌پرتوکولانی که کورد کردیه‌تی چ جای باسی سربره‌خزی و ئوهه هر نابی باسبکری... تائیستا به‌شیکی زور له عرهبکانی دهسه‌لاتی به‌غدا پیبيان خوشه هه‌میشه کورد و دکو (مراجع) یک به بردوه‌امی سه‌ردانی به‌غدا بکا و کیشکانی له‌وه ساغ بکاته‌وه، ته‌نانه‌ت حزبیان ئه‌کرد (سویای تورک) بیته ناو کوردستان و وه‌زع له‌کورد تیک بداو کوردیش را بکات بپه بعضا و بلی براکه و دکم چاره‌سه‌رم بکه، نه‌مه دیارده‌یه که لای ئه‌وان جیگیر بوروه هه‌میشه به‌چاوه هاولا‌تی (پله دوو) یان و دک بچوکی خزیان سه‌یری کوردیان کردوه، دلیشم نایه‌ت بیلین، بی قه‌زابی ئه‌مریکا و دوسته‌کانی له‌ناو کوردستان و عراق کاتنی حال ده‌گاته سه‌ریه‌کلای کردن‌وهی مه‌سه‌له‌کانی ئه‌مه‌ریکا به‌کورد ده‌لئی ئیمه له‌گه‌ل حکومه‌تی مه‌رکه‌زیداین و رای ئه‌وانمان پی باشه، کوردیش بپه ئوهی عهیب دارنه‌بی یان فزه‌ی لیوه نایه‌ت یان له‌مه‌سله‌که راده‌کهن. که‌واته بهم پی یه بیت حه‌زمان له کوردستانیکی لاواز و

دانيشتبورو، به خير هاتم ليکر،
که وته قسه له گله وای را گاه ياند که
به بريوه به رى گتووه که ئوه و
خزمه و چاوت لينيت، زه فيکي دامنيو
گوتى: "نه توانى چيت بو بيتنم،
ئيستا بو زاخو دهرم، له گه رانه و
بيزدا ديمه و، به لام له وانه يه دوا
بکوم" دواي من رو يشتمه دهره و،
ئه وانيش له گه ل به ريوه به ر
ده رکه وتن، به ريوه به ر پيى گوتم:
هه رکارىكت هه بيو و دره لام شه رم
مه که

به هاتنى ئه و پياوه له دوولا
بوزامه و، له رووي ئابورى
زدره كه ي پىي دابووم سى ديناري
تيدابوو، ئه ودهم ئه مه يارمه تىكى
زور باش بيو، دووه ميان هله لويسى
كاربده ستانى به نديخانه به رامپر
بمن گورا، سى رۆز دواتر مفه و هز
فازل ناردى به دوامدا و پيى گوتم:
"چيت مەرە ئاشخانه، له مە و دوا
رۇزانه و دره ئىرە سەرم ليىدە، ئه و
نامانى بۇ به نديكىان دىن بويان
بېي، له ئەمىز بە دواوه ئە مە كارى
تۈرى"

لە كاته دا ويستم سووه دل
ده فهت و در بگرم وهلىويستى
كاربده ستان بخمه گەر، يە كەم
جار داوم له بريوه به رى كرد كە
زنجرى عەلى ئاغا بگورى، چونكە
زنجرىكى ئەستورى له پىندابوو
نه دە توانى باش هاتوو چۈشكات،
به ريوه به ر به لىتى پىدام كە بىزى
بگورى.

پيويسته دان بە و راسته بنىم
كە وائى دو دوسالىي به نديخانه لە
ژيانى مندا قوتا باخانه يەكى ئە وندە
بە سوود بيو، فيرى زۇر شتى

مرېلى سى يە بىس مەرىيى رور
لە من كراوه، له جيياتى ئە وھى خەلات
بىكىيم بهند كراوم
بە ريوه به ر گوتى: "كۈرم ئە وھى
راسىتى ئە مرمت گەراوه توه بە دوو
سال كە يې خوتە مۇر بىكى يان نا،
بە لام پىت دەلىم دەستى لى مە دە
دۇور نىي زىياد بىكىيت!" ئه و كاتى
نزيكە سالىك بيو بهند كرابووم،
بە كۈرە بىريارە كە سالىك مابوو
دەربچم.

رۇزە كانى بهندىخانه

لە زيندان بە زورى لە گەل
ناسى ياوە كانى جە ماھە تى
گەرە وھى بىكەن و حەسەن ئۆپلە، زور
جاريش لە گەل عەللى ئاغاي
سپىنارى و كەريم خۇرانى و
ئاشنايەكانى تر رۇزە كانىن بە پىي
دەكىدن.

كاميل باش چاوهش كە بە
جەلادى بهندىخانه ناسراو بيو
ئە وندە بىسى بکەيت مەرقىكى
ناتپە سەندو بىرېز بيو، چەند نارىك
روھشت ناشىرين بيو، جولانە و هو
ھەلسوكە گوتى ئه و پياوه و كاره كانى
كە پىي سپىرە رابون پر بە پيىستى
خۆزى لىتى دە و شانووه، رۇزە يك
كاميل لە گەل پۇلىسيك هات قاوشى
5. كاتىك گەيشتە لاي من گوتى:
"ھەستە" منىش ھەستام و سەيرى
بە تانىي شەركانى كردم، لە زىيە سەرم
گۇشارىكى كەلاۋە بيو، بىرادەرىك
لە كاتى دەرچۈونى لە بهندىخانه
بۈرى جەھىشىتىبۇم، گۇشارە كەيان بىد
بە لامە و سەير بيو بىچيان بىد، لە
دواي دوو كاتئمېر منىشيان بىد بۇ
لاي بە ريوه نەر، ئه و پرسى: "ئه و
گۇشارە هى تۈرى؟" گوتى: "بەلى هى